NEOMARTIRII ION MOȚA ŞI VASILE MARIN ÎN CONŞTIINȚA CONTEMPORANILOR

- Mărturii pentru Sinaxar -

13 IANUARIE
MAJADAHONDA
1937

NEOMARTIRII ION MOȚA ŞI VASILE MARIN ÎN CONŞTIINȚA CONTEMPORANILOR

- Mărturii pentru Sinaxar -

Prințul Alexandru Cantacuzino, Pentru Christos, Jurnal de front, 1937

În zorii zilei de 13 Ianuarie, primim ordin de plecare. Pe la ora 10 dimineața, mai în marş, mai alergând prin gloanțe, ocupăm o poziție de+a lungul şoselei Majadahonda. De la stânga spre dreapta, înşirându-se în tranşee, venea escuada a treia cu Marin şi Moța, escuada a II-a cu puşca mitralieră, escuada a I- a eu, domnul Clime şi părintele Dumitrescu. Ionel Moța e îngândurat şi se apucă să scrie în mare grabă Căpitanului. Parcă se temea că nu va avea timp să o sfârşească. Acum vedem, coborând coama dealului, vreo 13 tancuri mari. Primim ordin să ne culcăm la pământ în tranşee. Eu mă ofer să stau în picioare în post de observație. Ionel Moța ne strigă: „Dacă suntem înconjurați nu cade prizonier nimenea. Murim toți împreună". Sunt ultimele cuvinte pe care ni le-a spus.

Pentru ultima oară, îi văd alături, Ionel cu fruntea ca un munte înnorat şi Marin cu fața de marocan-lăsase să-i crească barba – şi privirea întoarsă înspre ascunzişurile sale sufleteşti. O detunătură doborâtoare mă forțează să închid ochii. Când îi deschid, o clipă după aceea, privirea îmi cade la un metru şi jumătate de mine, asupra unui corp întins cu fața la pământ. Îngenunchez şi îi ridic capul. E Ionel Moța. Îi țin capul în mâini privindu-l îndelung cu gândul pierdut în nu ştiu ce lumi departe. La un metru zace Vasile Marin cu spatele proptit de peretele tranşeei. Mă întorc să urlu lui Clime şi părintelui Dumitrescu, peste vuietul gloanțelor şi al obuzelor: „Ionel şi Marin sunt morți". Peste haina cu stropi de sânge neînchegat, ceasul lui Ionel Moța atârnă de lanț cu geamul spart. S-a oprit. E cinci fără un sfert.

Prin haina străpunsă şi sfârtecată a lui Ionel Moța se văd culorile Drapelului Românesc. E drapelul nostru pe care era scris: Legiunea Arhanghelul Mihail, Garda de Fier, cu care ne-am prezentat generalului Moscardo. Ionel Moța era incins cu acest drapel, pe care îl luase ca să-l poarte cu el pentru a-l pune în vârful baionetei la atac sau defilare când cuceream un oraş. Cu el speram să intrăm şi în Madrid. Desfac drapelul şi-l intind peste trupurile lor.

Părintele Prof. DUMITRU STĂNILOAE, Ion Moța şi Vasile Marin - Ofranda adusă lui Dumnezeu de poporul Român

Jertfa acestor „doi băieți viteji" are semnificația unei ofrande aduse lui Dumnezeu de poporul român, popor înzestrat cu o spiritualitate superioară, care poate servi de model pentru celelalte popoare şi poate ajuta la ridicarea întregii umanități
pe o treaptă superioară.

Această faptă de jertfă supremă a lui Ion Moța şi Vasile Marin pentru creştinism a meritat să fie cinstită – destul de târziu, la trei ani de la înlăturarea comunismului – printr-un parastas prin care să se pomenească sufletele celor doi martiri ai crucii şi să se atragă atenția poporului nostru asupra semnificației majore a acestei jertfe.

(Interviu realizat la 19 ianuarie 1993 şi publicat în Gazeta de Vest, nr.105, ianuarie 1995)

Î. P. S. NICOLAE [BĂLAN], Mitropolitul Ardealului RUGĂCIUNE ARHIEREASCĂ rostită la prohodul lui Moța şi Marin (13 februarie 1937)

Doamne, Dumnezeul nostru, Care cu înțelepciunea Ta cea negrăită ai zidit pe om şi ai aşezat hotare vieții lui, ascunse numai în ştiința Ta, către Tine, Stăpîne, ne ridicăm mîinile şi inimile, cînd se desparte om de om şi se desfac legăturile scumpe pe care Tu le-ai rînduit şi binecuvîntat pe acest pămînt trecător, ca să se găsească iarăşi în viața cea fară de sfîrşit.

Unde jertfa omului este mai mare şi mai curată, acolo eşti şi Tu, Atotţiitorule, mai aproape. La picioarele Crucii şi înaintea jertfei izbăvitoare a Unuia Născut Fiului Tău şi Mîntuitorului nostru, covîrşiţi de milostivirea Ta, ne amuţesc cuvintele pe buze, dar ni se pleacă genunchii şi mâiinile în smerită închinare către Tine, iubitorule de oameni.

Tu ai hotărît să chemi pe calea jertfei, întru odihna care este la Tine, pe robii Tăi, iubiţii noştri Fii şi fraţi Ion Moţa şi Vasile Marin, şi lîngă sicriul care poartă ceea ce a fost trecător în fiinţa lor, gîndurile şi simţămintele noastre se preschimbă în cucernică rugăciune pe care o înălţăm către Tine, Părinte al îndurărilor.

Nu să plîngem am venit aici, căci smerenia cugetului nostru în faţa bunăvoirii Tale de a primi jertfa aleşilor Tăi nu ne îngăduie să însoţim cu plîngere sfîrşitul vieţii lor. Ci am venit să-Ţi mulţumim, Părinte, că ni i-ai dăruit aşa de mari şi curaţi cu sufletul, ca să se învrednicească a primi duhul credinţei pînă la moarte, duhul jertfei de sine, care este scara cea mai aleasă, dată nouă, oamenilor, de înălţare către Tine. În răscrucea patimilor prin care a trecut poporul românesc în lunga sa istorie, Tu, Cârmuitorul soartei lui, ai întărit inimile părinţilor noştri întru răbdare de mucenici; Tu, ca răsplată, ne-ai trimis slobozenia din legăturile robiei de veacuri şi tot Tu ai aşezat ţara făgăduinţei, pe care ne-ai hărăzit-o întru bunătatea Ta, pe temeliile jertfei fără de seamăn a celor mai buni şi mai viteji fii ai neamului nostru.

Şi dacă în bucuria ameţitoare a biruinţei dobândite am uitat poruncile Tale şi ne-am plecat urechea spre ispitele amăgitoare ale păcatelor care scoboară şi duc la pierzania neamurilor, iartă-ne, Doamne, rătăcirea şi dăruieşte-ne tăria întoarcerii din nou pe căile Tale.

Slăvimu-Te pe Tine, Părinte, că ne-ai trimis lumina pilduitoarei jertfelnicii a aleşilor Tăi Ion şi Vasile, ca să ieşim din întunericul nepăsării, al îndoielii şi al oricărei micimi de suflet în urmarea destinului nostru. În judecățile Tale, nepătrunse de mintea omenească, i-ai dus departe de noi, totuşi în țara aceleiaşi frății de sînge, la luptă grea purtată pentru Cruce şi împărăția Ta, ca astfel să strălucească jertfa lor cu atât mai limpede înaintea ochilor noştri, în toată frumusețea ei, dezbrăcată de orice interes legat de pământ.

Slăvimu-Te pe Tine, Hristoase Dumnezeule, că ai învrednicit poporul nostru ca din mijlocul lui să alegi ostaşi credincioşi pentru lucrul Tău, care de dincolo de moarte ne trimit solia şi mărturisirea credinței lor, cum numai de pe buzele marilor Tăi mucenici din veacurile de la început a răsunat în lume: "Eu aşa am înțeles datoria vieții mele. Am iubit pe Hristos şi am mers fericit la moarte pentru El" [I. 1. Moța],

Binecuvîntată să fie vatra familială şi iubitorii părinți care au crescut aceste odrasle scumpe în grădină neamului nostru; ei nu-şi vor mai vedea fiii în jurul lor aici, pe pământ, dar cu atît mai mult se vor ridica ei cu gîndul la cer, unde s-au înălțat sufletele acestora. Tu, Izbăvitorule, Care ştergi lacrimile celor îndurerați, ocroteşte cu mîngîierile Tale soțiile credincioase ale celor chemați la Tine şi înger păzitor trimite copilaşilor lor.

Tu, Mîntuitorule, Care ne-ai răscumpărat cu sfînt sângele Tău vărsat pe Cruce şi nu laşi fără de binecuvîntarea Ta nici o jertfă neprihănită, fă să rodească jertfa plăcuților robilor Tăi Ion şi Vasile, pe pământul țării noastre, pe care au iubit-o din toată inima lor, roadele virtuților care înalță neamurile şi le fac biruitoare împotriva puterilor întunericului. Revarsă în sufletele fiilor poporului românesc

duhul credinței care mută munții, duhul iubirii care toate le rabdă şi niciodată nu piere, duhul nădejdii care leagă inimile de țelurile cele mai presus de fire ale vieții ce se înfrățește cu jertfa. Trimite conducătorilor poporului nostru duhul înțelepciunii Tale. Pogoară în inimile tinerimii noastre duhul ascultării de voia Ta cea sfântă, duhul rugăciunii şi al muncii, duhul jertfelniciei care s-a sălăşluit în aleşii Tăi Ion şi Vasile.

Biserica Ta, clădită pe jertfa Ta pe Cruce, prin noi, smeriții slujitorii ei, însoțeşte cu binecuvîntările ei sufletelor robilor Tăi Ion şi Vasile pe drumul veşniciei, şi dacă, oameni fiind, trup purtînd şi în lume viețuind, au căzut în neascultarea poruncilor Tale, Tu uşurează-le, iartă-le, lasă-le toate greşalele, [cele] de voie şi [cele] fără de voie, cele cu ştiința şi [cele] cu neştiința, iar sufletelor lor, ca pe ale slugilor Tale bune şi credincioase, primeşte-le întru bucuria Ta, Stăpîne, în corturile drepților le aşază şi le odihneşte pe ele. Căci ei au împlinit cuvîntul ce ni L-ai dat prin îngerul Bisericii Tale: "Fii credincios pînă la moarte, şi-ți voi da ție cununa vieții!" [Apocalipsa 2, 10].
Binecuvîntate să fie numele lor în cartea veşniciei Tale şi neuitată să rămînă amintirea lor în neamul nostru, din veac în veac.

Tu ne-ai dat nădejdea vieții celei veşnice întru care, în legătura cu Tine, primim cu supunere ceea ce ne dai, căci Tu eşti Dumnezeul nostru şi Ție se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, Tatălui, Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor.
Amin.

(Publicată în revista SOLIA, vol 2, nr. 5, 21 martie 1937)

P.C. Arhim. IOANICHIE BĂLAN în dialog cu Preotul profesor IOAN NEGRUȚIU

P.C.I.B.-Ce v-a determinat să alegeți ca teză de licență în teologie tema despre martiriul creştin în primele trei veacuri?

Pr.I.N.— Mobilul acestei alegeri a fost reacția spontană a sute şi sute de mii, sau poate chiar milioane de români credincioşi de pe tot cuprinsul țării.

În fața morții martirice a unor tineri voluntari români, căzuți în luptă pe frontul anticomunist din Spania, în ianuarie 1937. Prin fața Binecuvîntatelor moaşte, depuse în Biserica Sfântul Ilie - Gorgani din Bucureşti, s-au perindat zile şi nopți în şir, fără întrerupere, nesfârşite grupuri de pelerini veniți de pretutindeni, întru pios omagiu, în ziua înhumării, funeraliile au întrecut orice închipuire.

Convoiul nesfîrşit de participanți, un adevărat fluviu de ființe omeneşti, întins de la Biserica Gorgani pînă la Bucureştii Noi, s-a pus în mişcare, în acordurile grave ale corului de bărbați acompaniat de sunetul clopotelor Capitalei sub privirile ochilor înlăcrimați ai altor mii de creştini aflați pe trotuare şi pe la ferestrele caselor într-o ordine şi tăcere impresionante, care te îndemnau la rugăciuni şi meditație. Mi-a rămas neştearsă în minte, pînă azi, fața scăldată în lacrimi a marelui actor Constantin Tănase.

Însoțind convoiul în tăcere, îmi veneau în minte, stăruitor, frânturi din testamentul lăsat de unul din martiri: «*Se trăgea cu mitraliere în obrazul lui Hristos şi nu puteam sta nepăsător . . . Acesta a fost sensul vieții mele. Acesta este esențialul*».

Avea în suflet *intuiția vie a puterii teandrice a martiriului creştin.*

Peste cîteva zile l-am rugat pe profesorul meu T. M. Popescu să-mi aprobe ca teză de licență subiectul « Concepția creştină despre martiriu» care figura de ani de zile, neluat în seamă, pe lista de subiecte formulate de profesor, mărturisindu-i totodată mobilul sufletesc al cererii mele.

Iar peste şaptezeci de zile, în zorii unei dimineți de început de primăvară, pe Ia vremea mânecării, trezind din somn întreaga Capitală printr-un trăznet înfricoşător căzut ca din senin peste mausoleul mucenicilor Săi, Domnul Hristos, Cel cu obrazul rănit de gloanțele antihriştilor, a dat semn dumnezeiesc de primire a holocaustului mărturisitorilor Lui, mistuindu-1, întocmai ca pe al lui Ilie, lăsînd doar Crucea ca să vegheze de sus, spre semn de mărturie celor necredincioşi şi păgînilor.

(Convorbiri Duhovniceşti, vol. II, 1990, p. 221-222)

Mircea ELIADE, ION MOȚA ŞI VASILE MARIN

Rareori se întâlneşte în istoria unui neam o moarte atât de semnificativă ca moartea acestor doi fruntaşi legionari, căzuți pe frontul spaniol.

În războiul civil din Spania - devenit, repede, un război între ideologii politice şi interese economice extra-naționale - au murit, fară îndoială, sute de mii de oameni, de ambele părți; oameni şi mai buni, şi mai răi, disperați sau mercenari, eroi sau asasini. E greu de crezut, totuşi, că printre acele câteva sute de mii de morți de pe fronturile spaniole se mai pot număra jertfe atît de voluntare ca a lui Ion Moța şi Vasile Marin. Revoluția naționalistă - ca şi rezistența guvernului

democrato-comunist - a găsit desigur, încă din primele zile, aderențe fanatice. S-au înscris voluntari pentru ambele tabere şi din toate țările. Dar plecarea celor şapte comandanți legionari români în Spania - unde au luptat ca simpli voluntari în trupe de şoc - a fost simbolică. Simbolică ar fi fost, de asemenea, înrolarea contelui Ciano, a lui Litvinof sau a generalului Goering - într-una dintre acele trupe de şoc care au avut 70% pierderi...

Problematica morală a unui şef este întotdeauna mai dură decît a unui simplu fanatic. De foarte multe ori un şef nu are dreptul să se jertfească direct, personal, misticii pe care o promovează. Atît Ion Moța cît şi Vasile Marin dăduseră nenumărate probe de spiritul lor de jertfă: închisori, suferință, prigoană morală; o tinerețe trăită eroic, responsabil, ascetic.

Această ultimă şi fatală încercare - plecarea în Spania - şi-o aleseseră ei singuri, ca o supremă dovadă de credință şi eroism creştin. Nici cea mai aspră morală omenească nu-i silea să se jertfească; pentru că tinerețea lor fusese o jertfă continuă, iar fanatismul lor creştin şi național fusese de nenumărate ori încercat. Semnificația morții lor trece, deci, deasupra valorilor şi eroismului viril. Moartea voluntară a lui Ion Moța şi Vasile Marin are un sens mistic: jertfa pentru creştinism. O jertfă care să verifice eroismul şi credința unei întregi generații. O jertfă menită să fructifice; să întărească creştinismul, să dinamizeze un tineret.

Ion Moța avea adversari, dar nu avea nici un duşman. Era un tânăr palid, calm, concentrat; nici un gest frenetic, nici un fel de eroism ostentativ în cuvintele şi privirile lui. Avea priviri limpezi, orizontale. Ghiceai însă o lungă şi nedomolită macerație lăuntrică; siguranța lui în

lumea de dincolo, în viața sufletului după moarte, îl făcea să sufere şi mai mult de puținătatea acestei scurte vieți pământene. Nu se temea de moarte: a dovedit aceasta cu mult înainte de plecarea în Spania. Aştepta nerăbdător să se jertfească, să învețe pe alții drumul unei vieți eroice, impersonale. "Martir" înseamnă "martor"; cel care moare pentru o credință mărturiseşte pentru ea, dovedeşte celorlalți că o asemenea credință te mântuieşte de spaima morții, că în ea găseşti un sprijin, după ce ai găsit un sens al existenței. Sângele lui ardelenesc, familia lui de aspri şi încercați naționalişti, educația lui de luptător - totul contribuise ca Ion Moța să-şi ghicească menirea şi să-şi mărturisească cinstit sensul pe care înțelege el să-l dea existenței sale, încă de pe băncile Universității.

În viața politică a României de după război [primul război mondial] intransigența şi demnitatea lui Ion Moța îl făcuseră admirat chiar de adversari. Bărbăția luptei lui îşi avea rădăcinile într-o sinceră şi bogată viață religioasă. România puternică, cinstită şi creatoare, pentru care era gata să se jertfească încă din cea dintîi zi a luptei sale, era înainte de toate o Românie creştină. Ca şi şeful şi prietenul său, Corneliu Codreanu, Ion Moța credea că misiunea generației tinere este să împace România cu Dumnezeu. Să transforme litera moartă în viață creştină. Să lupte cu orice mijloace împotriva puterilor întunericului. În ceasul cînd a simțit că Lucifer se încleştează din nou în lupta cu Hristos - Ion Moța, cruciat ortodox, a plecat dârz, cu inima împăcată, să se jertfească pentru biruința Mântuitorului. Alți voluntari, în Spania, au căzut pentru un ideal omenesc - fascismul sau comunismul. Ion Moța au fost dintre aceia care au căzut

pentru un ideal supra-uman - pentru biruința lui Hristos. O asemenea moarte fructifică - chiar şi aici, pe pământ...
Vasile Marin aparținea unei alte structuri spirituale: era bătăios, ironic, pasionat de lecturi şi de controverse, întotdeauna dispus să asculte un pamflet, o glumă, o pagină frumos scrisă şi curajos gîndită. De cînd l-am cunoscut, acum vreo 12- 13 ani, era un cetitor pasionat al "reacționarilor" francezi, era abonat la Action Frangaise şi cunoştea toate cărțile Iui Leon Daudet şi Maurras. Avea temperament de luptător şi fenomenul politic l-a pasionat încă din liceu. Nu bănuiai totuşi, în figura lui râzătoare, sub vorbele lui întotdeauna ironice, hotărârea unei jertfe atât de cumplite. Vasile Marin nu mi-a spus niciodată ce crede despre moarte. Plecarea lui în Spania a dovedit însă tuturor că nu se temea de ea; a căutat moartea cu înverşunare, cu bucurie, ca şi unul care ştie că de-abia din ceasul morții începe adevărata viață, veşnică.

Jertfa lui e tot atât de semnificativă şi tot atât de fertilă ca şi a lui Ion Moța. Doi oameni de structuri sufleteşti aâît de deosebite - primesc moartea cu aceeaşi bucurie.
Destinul i-a ales pe ei ca să mărturisească, să arate celorlalți seninătatea pe care ți-o dă credința, sensul creştin şi eroic pe care îl capătă viața atunci cînd eşti gata, în orice clipă, să renunți la ea.

(Articol apărut în VREMEA, an. X, nr. 472, 24 ianuarie 1937)

Mircea ELIADE, COMENTARII LA UN JURĂMÂNT

De la frontieră şi până la mausoleul din Bucureştii Noi, multe zeci de mii de oameni, întâmpinând sicriele lui Ion Moța şi Vasile Marin, au ascultat şi s-au legat prin acest

jurământ: *„Moța şi Marin, jur în fața lui Dumnezeu, în fața jertfei voastre sfinte pentru Hristos şi Legiune, să rup din mine bucuriile pământeşti, să mă smulg din dragostea omenească şi, pentru Învierea Neamului meu, în orice clipă să stau gata de moarte!"*

Rareori o mişcare tinerească - născută din voința de a face istorie, iar nu politică - s-a exprimat atât de total ca în jurământul acesta. Cine crede că s-a schimbat ceva în țara românească şi că ne apropiem de timpul când vom putea face istorie, pentru că acțiunea noastră este controlată şi orientată de către spiritualitate, iar nu de către politică, de la acest jurământ trebuie să se inspire. Sensul politic al luptei cade pe un plan cu totul secundar. Lupta, acțiunea, efortul - toate gesturile care implicau "politicul", pentru că nu se puteau înfăptui decât renunțând la ceea ce se numeşte contemplație - îşi capătă acum un sens nou, creştin, mistic. Primatul acțiunii, desigur - dar nu primatul politicului. Acțiune înțeleasă ca o luptă dîrză pentru desăvîrşirea de sine, adică pentru renunțarea de sine. Acțiune în sens mistic: luptă împotriva omenescului, pregătire de moarte.

Semnificația acestui jurămînt este copleşitoare. Măsura în care va fi el împlinit şi fructificat va dovedi şi capacitatea de înnoire spirituală a României. Ceea ce loveşte [frapează] în primul rînd pe un creştin din afara Mişcării, care nu cunoaşte adâncimea spirituală şi bărbăția vieții dinlăuntrul Legiunii, este prezența atît de gravă a Morții. În orice clipă să stau gata de moarte! Nu mai e vorba de o mişcare politică, ci de un Război, de o Revoluție însuflețită de ideea jertfei de sine. Moartea nu este niciodată invocată pentru sine într-o revoluție politică. Dimpotrivă, la 1789 s-a strigat: "Moarte nobililor şi popilor!", iar comuniştii secolului nostru strigă de

cîte ori au prilejul: "Moarte burghezilor!". Cei care s-au jurat în fața sicrielor lui Moța şi Marin nu s-au legat să le răzbune moartea, ci să fie ei înşişi gata de moarte în orice clipă. Jurămîntul n-a țintit să le potolească setea omenească de răzbunare, ci, dimpotrivă, se străduie să-i rupă de omenesc, să-i pregătească de moarte, ca pe călugări.
Ca pe călugări - mai mult chiar decât pe eroi. Pentru că eroul e stăpînit numai de gândul victoriei, al apoteozei finale. Singur călugărul trăieşte toată viața cu gândul morții mereu viu în sine.

Asceza creştină, viața călugărească - de renunțare, de luptă cu pământescul - însuflețesc acest jurămînt. Să rup din mine bucuriile pământeşti, să mă smulg din dragostea omenească!... Numai într-o împrejurare atât de tragică, atât de bogată în semnificații religioase şi morale - cum a fost moartea celor doi legionari - sufletul era destul de pregătit ca să primească o asemenea luptă cu sine. Niciodată în istoria României moderne creştinismul n-a apărut mai robust ca în aceste zile, când zeci de mii de oameni s-au legat în fața lui Dumnezeu să rupă din ei bucuriile pămînteşti. Niciodată ființa românească nu s-a voit pe sine mai tragică, mai substanțială - într-un cuvânt, mai creştină.
Viziunea ascetică a vieții pe care o trădează acest jurămînt este tragică - întrucît presupune luptă cu sine, renunțare, înfrînare - dar nu este pesimistă. Dimpotrivă, solemnitatea şi gravitatea hotărîrii de a se smulge din dragostea omenească nu izbutesc să ascundă bucuria celeilalte iubiri, creştine, cereşti. Renunțarea la bucuriile pămînteşti nu este o împuținare a ființei, o sterilizare a substanței, ci, dimpotrivă, o creştere frenetică a ființei spirituale, o victorie a realului împotriva trecătoarelor, iluzoriilor, deznădăjduitelor bucurii

omeneşti. Dragostea creştină, dragostea oamenilor ce trăiesc laolaltă sub semnul lui Hristos - iată limanul după care tânjeşte sufletul oricărui creştin: singura dragoste nestricătoare, fertilă, în care bucuriile sunt neschimbătoare şi adânci.

Ce revoluție națională şi socială, în afară de cea a lui Gandhi, străbătută de duh creştin şi tolstoian, a îndrăznit să-şi facă "propagandă" cerînd oamenilor să se apropie de călugări şi să fie în orice clipă gata de moarte? Semnificația revoluției pe care o năzuieşte dl. Corneliu Codreanu este atît de profund mistică - încît succesul ei ar însemna încă o dată victoria duhului creştin în Europa; într-o Europă în care Hristos n-a prea fost biruitor, deşi milioane de oameni au crezut în numele Lui. Jurămîntul acesta, care exprimă atît de limpede gîndul d-lui Codreanu, dovedeşte cât de departe este mişcarea Legiunii de o "revoluție națională" oarecare. Nu e vorba de cucerirea puterii cu orice preț, ci, înainte de toate, de un om nou, un om pentru care viața spirituală să existe, iar creştinismul să fie trăit responsabil, adică tragic-ascetic. Mântuirea Neamului nu e posibilă fără jertfă; nici o înviere, în nici un ordin al existenței, nu se poate face fără moarte. Sensul creştin al acestei afirmații este atât de limpede, încât nici nu mai trebuie să stăruim. Dar această "înviere a Neamului", nădăjduită prin minunea creştinismului şi prin trăirea cât mai sinceră în duhul creştin, nu numai că schimbă total istoria românească, realizînd destinul neamului nostru, dar înseamnă şi apariția unei noi mistici naționaliste în Europa. Dacă, după cum se spune, nazismul se fundează pe Neam şi fascismul pe Stat - atunci mişcarea Legiunii are dreptul să se revendice ca singura mistică creştină în stare să conducă aşezări omeneşti. O

mişcare la baza căreia stă un asemenea jurământ este înainte de toate o revoluție creştină; o revoluție spirituală, ascetică şi bărbătească, aşa cum nu a cunoscut încă istoria Europei. Astăzi, cînd primatul politic este aproape necontestat, jurământul Legiunii şi al unei bune părți din lumea românească dovedeşte că învierea unui Neam şi mântuirea unui om nu pot fi nădăjduite decât printr-o totală fărâmițare a omenescului, prin cea mai aspră luptă cu sine; într-un cuvânt, prin creştinizare!

În nici o parte a lumii, astăzi, oamenii nu-şi propun un scop atât de puțin lumesc, atât de spiritual. Numai în aşa - numitul "Grup de la Oxford" se mai speră astăzi o salvare a Europei prin creştinism. Dar nici acolo nu s-a pomenit un jurământ atât de aspru, un jurămînt aproape călugăresc...

(Articol apărut în VREMEA, an.X, nr.476, 21 feb. 1937, p. 2)

NICOLAE IORGA, DOI BĂIEȚI VITEJI: MOȚA ŞI MARIN

Luptând pentru credința lor creştină şi pentru cinstea poporului lor, pentru ce este etern, scump şi curat în latinitatea nebolşevizată, doi tineri Români, doi Băieți viteji, Moța şi Marin, au căzut înaintea Madridului apărat de Roşii . Când, în zilele din urmă, îndepărtam [?] ştirile de o monotonie desăvîrşită - în ciuda măcelului zilnic - cu privire la ceea ce se petrece, în miez de iarnă, acolo, în nenorocita Spanie, nu ne gîndeam că între aceia care şi-au dat viața luptând pentru cauza cea bună erau aceşti doi fii ai țării noastre.

Prinşi de un entuziasm care se cere condus şi nu înăbuşit (pentru că altfel rămâne celălalt entuziasm, contra căruia

Statul nu poate lupta îndeajuns şi mai ales singur), încălziți de o idee căreia i se închinaseră întregi, ei şi-au zis că e preferabil, decât în România însăşi o agitație care nu-i aduce întotdeauna bine, să meargă acolo unde nu sunt discursuri şi demonstrații de stradă, ci omul stă în fiecare clipă în fața morții, pentru ce crede el sfânt şi mare. Şi au căzut.
Cine ştie ce va ieşi din cumplita furtună ce s-a abătut asupra depărtatului pământ latin, unde se varsă sânge din toate rănile unui nobil neam! Dar, dacă vreodată vom vedea Spania cum a fost, cum trebuie să fie, se va putea spune la noi, cu înduioşată mîndrie, că pentru aceasta au curs şi câteva picături din sângele scump al tineretului nostru.
(Articol apărut în Neamul Românesc din 19 ian. 1937)

ALEXANDRU CANTACUZINO, ÎN FAȚA SICRIELOR LUI MOȚA ŞI MARIN (la Casa Verde - 13 februarie 1937)

Cucernici Părinți,
Scumpi părinți ai lui Ion şi Vasile,
Căpitane,
Camarazi,
Este pentru mine îndatorirea cea mai apăsătoare din câte mi-au fost date în cei 34 de ani ai existenței mele, să mă aflu viu şi să vorbesc în fața trupurilor reci şi întinse în sicrie ale lui Ionel Moța şi Vasile Marin.
Dar aceste cuvinte am conştiința că trebuie să vi le spun, deoarece tălmăcesc cu religiozitate sufletul şi gîndul lor.
Şi-au închipuit mulți - şi străini, şi prieteni de-ai noştri - că noi nu ne duceam în Spania decât pentru a îndeplini un gest simbolic de unitate naționalistă şi de simțire frățească, față

de pericolul de ucidere care ameninţă creştinătatea şi trăirea naţională pe pământul Spaniei. Nu vedeau în participarea noastră la războiul de la Madrid decât o semnificaţie folositoare şi frumoasă pe planul lumesc şi politic, pentru care era just să nu întâmpinăm decât un risc normal.
La Ionel Moţa s-a simţit însă dintru început că ceea ce cumpăneşte mai presus de toate este jertfirea totală pentru Dumnezeu şi binecuvântarea astfel dobîndită de la Hristos, prin această jertfire.

Spre deosebire de atâţia sfinţi martiri, cărora supliciul şi moartea le-au ieşit în cale şi i-au căutat, Ionel Moţa şi Vasile Marin au ieşit ei în calea morţii pentru Hristos şi au căutat-o.

Ionel zicea: "Ruga mea este ca în această crîncenă luptă pentru El, Dumnezeu să mă ţină în viaţă, ca să pot munci şi să pot sluji copiilor mei, familiei şi Legiunii. Dar dacă în prevederile Sale are nevoie de viaţa mea, mor cu fericire pentru Hristos".
Ni s-a spus aici: "Cum nu v-aţi gândit!".
Ionel Moţa şi Vasile Marin ar răspunde: "Iartă-ne, Căpitane, nu am vrut să ne gândim - cu mintea oamenilor. Am refuzat să raţionăm, să cumpănim, să socotim. Cînd Legiunea Arhanghelul Mihail sare în ajutorul lui Dumnezeu, ea nu se tîrguieşte şi nu pune condiţii. Nici condiţii de grad, nici condiţii de timp".
Ionel Moţa, ca şef al echipei noastre, a cerut o singură favoare: să fim în prima linie, sub drapelul cel mai ciuruit de gloanţe, în focul cel mai ucigător.
Aşa a fost simţirea lui.

Aceasta este, Căpitane, linia de înălțime legionară pe care ne-ai deschis-o acum 17 ani. Acum nu mai putem - nici unul dintre legionari - călca alături sau da înapoi.
Acesta este exemplul de sfârâmare a poftelor pământeşti, prin care ei [Moța şi Marin] au vrut să ne plămădească sufletele noastre, ale tuturor românilor.
Nu se poate - gândeau ei, şi gândim şi noi - ca Dumnezeu să nu însemne undeva, pe răbojul recompenselor divine meritate de nația română, ținuta legionară a celor şapte ostaşi români, luptători pentru El pe frontul creştin din Spania. [...]
Din prima clipă, chiar înainte de plecare, m-am înfrățit cu Ionel Moța în aceste zvâcniri sufleteşti şi port alături de el aceleaşi răspunderi.
Voi însă, Ionel şi Vasile, spre slava numelui de Român, v-ați pecetluit credința cu tot sângele vostru.
Eu am cutremurătoarea durere de a fi contribuit să îndrum echipa pe linia neascultării ordinului Căpitanului şi a morții, şi de a nu fi murit.
Tu ştii însă, Ionel, şi tu Vasile, voi ştiți că nu este vina mea. Dumnezeu a vrut ca la temelia măririi viitorului românesc să fie două suflete gigantice şi de granit. Şi le-a ales pe ale voastre. [...]
Voi sînteți învingătorii: Ionel Moța şi Vasile Marin.
Voi ați biruit.
Onoare şi glorie vouă în veacul veacurilor!
(Apud. Răzvan Codrescu, Taina Jertfei, editura Puncte Cardinale, Sibiu, 2002, p.166-168)

RADU MIRONOVICI (Comandant al Bunei Vestiri), Lui ION MOȚA

L-am cunoscut pe Ionel, căci aşa-i ziceam, în timpul când mişcarea studențească era la o grea răspântie.
Alături de noi a trecut atunci cel mai bine examenul greu la care am fost supuşi.
Chipul lui frumos şi blând era imaginea unui suflet nobil şi curat. Cu cât l-am cunoscut mai bine, cu atât legătura noastră de prietenie şi de camarazi s-a închegat mai puternic. De la prietenia ce i-am purtat-o întotdeauna am trecut 1a stimă şi admirație pentru el fiindcă în aşa măsură s-a impus prin zdrobitoarea lui putere de gândire.
În timpurile şi situațiile cele mai critice prin care am trecut el era întotdeauna acela de ale cărui păreri şi sfaturi ținea sococoteală şi Căpitanul nostru.
El a fost înzestrat cu toate calitățile.
Sufletul său a fost împodobit de Dumnezeu cu toate frumusețile.
Părinții săi, venerabilul Protopop Moța de la Orăştie, mare luptător ardelean şi Doamna l-au crescut în cultul iubirii de țară şi în credința creştină.
Aşa a trăit toată marea lui tinerețe: în slujba lui Dumnezeu şi a neamului.
Astăzi a căzut eroic pe câmpul de luptă din Spania apărând pe Mântuitorul Iisus Hristos.
EI scrie părinților săi la 1 Decembrie 1936: la riscul nostru, la jertfa noastră din dragoste pentru Hristos, vom fi fericiți a afla că şi ai noştri iau parte prin bărbăția de a trece prin câteva zile grele şi a nu ne lăsa copleşiți căci ar părea că ne-au făcut să uităm datorința noastră către Dumnezeu, în al

cărui obraz se trage astăzi cu mitraliera, şi datorința față de neamul nostru, a cărui soartă atârnă şi ea atât de mult de lupta hotărâtoare care se desfăşoară azi în Spania...
Cad în genunchi în fața credinței lui şi în fața trupului său ciuruit de gloanțe. Noi, care i-am cunoscut curățenia vieții lui, suferințele îndurate până astăzi şi năpraznica Iui moarte vitejească pentru Hristos, credem că poate fi numit „sfânt".
Trimitem Părintelui Moța şi Doamnei, în nemărginita lor durere, sărutările noastre de mâini şi îndemnul la bărbăție, aşa cum fiul lor a spus.
Trimitem soției lui sfârşită de durere şi micuților copilaşi la care el ținea atât de mult, cuvântul nostru că nu-i vom uita niciodată.
În sfârşit, Dragă camarade, dragă Ionel, cad în genunchi lângă sicriul tău şi plâng. Şi mă rog lui Dumnezeu pentru tine şi îți strig că tot ce-ai scris tu, va fi lege pentru noi, pentru toți legionarii.
Stăm gata de luptă cu toată bărbăția.
Hotărârile noastre sunt luate de mult. Nici o teamă şi nici o primejdie nu ne vor opri din drumul nostru. Vom trece prin moarte după tainicul tău exemplu şi biruința, după cum au dorit legionarii, vor câştiga-o.
(Articol apărut în Cuvântul Argeşului, an. II, 1937, nr. 28-30)

Avocat PUIU GÂRCINEANU, Lui VASILE MARIN

Vreau să-ți amintesc nişte cuvinte ale tale.
Ți- aduci aminte, astă primăvară, în Mai, la Braşov, procesul băieților. Bădia Ionel te hotărâse primul care trebuia să pledezi dintre noi. Te-ai ridicat liniştit, cu liniştea flegmatică care era a ta întotdeauna, ți-ai încheiat nasturele hainei, cu

aceiaşi linişte a ta, simplă, rece, şi ai început să vorbeşti. Te-ai uitat întâi la noi, pe urmă la judecători. În ochii tăi era ca întotdeauna aceiaşi pasiune interioară, acoperită cu o pojghiță delicată de ironie albastră, răcoroasă ; privirea de deasupra ochilor lor tăi. Da, măi Vasile, tu aveai mereu în ochii tăi pasiunea adâncă a unui om întreg şi, mereu, între pasiunea ta şi oameni, o pojghiță delicată de ironie şi de umor. Desigur ca să-ți aperi puritatea incandescentă a pasiunii tale, de groaznica, brutala neînțelegere omenească.
Şi ai început să le vorbeşti judecătorilor, rar şi limpede, puțin întretăiat de încordarea interioară - mai mult o mărturisire decât o pledoarie. Ceva pasionat şi năvălitor era în cuvintele tale, ceva total, fără rețineri. Pentru că dacă în privirea ochilor mai păstrai pojghița albastră de ironie distantă, glasul care venea dinăuntrul tău avea ceva timbrat ca un clopot, era întreg de pasiune şi afirmație.
Şi ai început să le explici judecătorilor: „Domnilor Judecători, fi-ți atenți în acest proces. Aici nu e un proces şi nu sunt nişte inculpați. E o luptă şi sunt nişte ostaşi. E lupta uriaşă pe care o vedeți că se dă, de mai bine de o lună, între studențime şi presa iudaică. Băgați de seamă ce puteri se ascund în dosul acestei prese şi în dosul acestui atac formidabil. Şi băgați de seamă că în lupta asta se pregăteşte ceva hotărâtor: Anume, că la noi în țară, să ajungem sau nu, la ceea ce se întâmplă azi în Spania, s-a întâmplat ieri în Rusia şi se va întâmpla mâine în Franța .... "
Şi argumentele se înmulțeau şi raționamentul tău lucid se desfăşura evident şi zdrobitor.
Şi totuşi, pe la jumătatea pledoariei, ți-a atras atenția, smulgându-te din căldura lăuntrică a gândurilor tale, ți-aminteşti ce? — ne-ai spus-o nouă, seara: privirea enigmatică

a preşedintelui. Şi ai simțit deodată, în fața acestei priviri, că inutil se revarsă pasiunea ta, că inutil se înlănțuie argumentele. O clipă te-a cutremurat fiorul acela care a trecut de atâtea ori peste pasiunea ta înflorită, de atâtea ori peste pasiunea înflorită a noastră a tuturor: convingerea aceasta te străbate deodată, evident izbitoare, atât de totală, încât nu mai e un gând, ci o spaimă : OAMENII NU INȚELEG NIMIC. Noi vibrăm până la incandescență pentru credința noastră, noi vedem tot, noi simțim tot, noi ne zbatem şi ne chinuim până Ia înfrigurare, noi simțim, simțim că în încordarea noastră e Adevărul şi îl strigăm deznădăjduiți celorlalți oameni: Şl OAMENII NU ÎNȚELEG NIMIC. Sau nu vor să înțeleagă nimic.

Şi atunci, în avântul pledoariei, te-a atins pentru o clipă groaznicul fior al înghețatei nepăsări omeneşti, al teribilei neînțelegeri omeneşti. Şi pasiunea ta alb înflorită în fiecare gând cizelat s-a retras, deodată, înlăuntru. Glasul n-a mai avut timbru de clopot. Nu mai țineai să convingi pe nimeni. Ce ai mai spus, ai spus simplu, cu o simplitate neomenească. Parcă nu mai avea nici o importanță. Şi ai spus textual: „Ce argument v-am mai putea aduce, d-lor Judecători, ca să vă convingem de adevărul nostru ? Vedeți, noi, noi toți aceştia, cei din boxă, acuzați, şi, cei de aici, care îi apărăm, suntem mâna aceea de oameni, care de atâția ani, în toate luptele noastre, sub loviturile duşmănoase sau sub disprețul nepăsător în toate conflictele, în închisori şi prin procese, ne-am susținut întotdeauna dreptatea noastră, cu un mare argument decisiv, sângele nostru. Dar lumea nu ne-a înțeles. Se vede că azi ne-a mai rămas o singură dovadă, ca să ne creadă în sfârşit, lumea. O singură dovadă - ultima: moartea.

Şi atunci, sigur ne veți crede."
Ai făcut şi dovada asta, măi Vasile.
Sigur, acum a început în sfârşit lumea să te creadă. Da, nu ştii. Pe aici au început gazetele să vorbească de voi şi lumea toată se frământă, povesteşte fapta voastră şi vă laudă. Vezi, nu numai că a început să te creadă, dar te laudă. Şi nu numai că te laudă, ci te revendică, măi Vasile. Tu nu mai eşti al nostru, eşti deodată al lor. Auzi, măi Vasile toți le laudă şi spun că eşti al lor, al tuturor. Nu eşti cum credeai tu „din mâna aceea de oameni, care de atâția ani, în toate luptele, sub loviturile dușmănoase sau sub disprețul nepăsător, în închisori şi prin procese..." Nu, măi Vasile, tu nu ştiai ce spui atunci. Tu nu eşti din „mâna aceea de oameni". Tu eşti, deodată, al lor, măi Vasile, al lor, al tuturor românilor, al tuturor românilor care ți-au dat şi închisoarea şi disprețul şi scuipatul lor şi neînțelegerea şi te-au încoronat, cât ai trăit, cu anonimatul pasiunii tale neînțelese. Auzi, măi Vasile, lucrul ăsta formidabil: tu eşti al tuturor, măi, tu eşti al amalgamului acestuia, al aluatului acesta fără fermenți, a imbecililor şi a trândavilor, a politicianilor şi a gazetarilor, a pezevenghilor şi a excrocilor, a revistelor şi a scriitorilor din cafenele, a liberalilor şi a țărăniştilor şi a cuziştilor şi a profesorilor universitari şi a... esseiştilor şi a tuturor comentatorilor din neamul acesta de comentatori. Da, măi. Tu eşti al tuturor. Al întregului popor democratic. Tu nu eşti al Legiunii. Asta putem s-o credem noi. Sau, cel mult, s-o crezi tu. Dar nu e adevărat tu eşti al tuturor. Toți trag din, slava ta.
Şi tu şi bădia Ionel sunteți lucru mare, acum. Despre bădia Ionel, s-au găsit toți să mărturisească într-un glas că era o extraordinară capacitate intelectuală, că era a formidabilă forță morală, că era tipul cel mai reprezentativ al generației

tinere româneşti şi că nu trebuia lăsat să se ducă la moarte, pierderea lui fiind ireparabilă pentru neamul românesc. Da, măi Vasile, nu râde, toți românii în cor s-au găsit să vorbească aşa despre bădia Ionel, despre Ion Moța, cel de acum două luni, despre Ion Moța care, dacă n-ar fi murit cum a murit în Spania, ar fi murit împuşcat de un subcomisar în România.

Da, măi, nu surâde şi nu-ți întinde mai departe şi mai vaporoasă umbra albastră a ironiei din ochii tăi. Da, vă revendică tot poporul, în măreția lui democratică. Aşa vorbeşte toată lumea şi aşa scriu toate gazetele.

„Indiferent de organizația politică din care au făcut parte... făcând abstracție de religia lor politică... ei se ridică, integrându-se în spiritul nației întregi.

Auziți, dragi băieți: „indiferent", "făcând abstracție"!! Ca şi cum voi ați fi putut oferi moartea voastră „făcând abstracție", „indiferent" şi „altfel" decât în sfânta voastră credință legionară. Ați fi putut muri cum ați murit fiind oricum, numai români, ca şi românii.

Această vroiam, mai ales, să ți le comunic, până când, Dumnezeu voind voi veni să vorbim mai multe.

Pe aici, altfel, toate bune. Băieții tari şi mândri. Mai tari ca întotdeauna. Ne pregătim de ultima luptă. Cea mai mare. A mai venit un ambasador nou în țară. Îl cheamă d-l Rey. A venit din Spania. Ştii, acum sunt două legații sovietice în țară. Nu e glumă. Cu ajutorul d-lui Rey, d-l Ostrowscky va accelera lucrările. Până în toamnă posibil să avem schimbare de guvern. Adică schimbare vertiginoasă de guverne. Ştii, filmul cunoscut. (Pe care îl descriai astă primăvară, la Braşov, cu imagini lucide, că se desfăşoară în Spania). Filmul cunoscut, cu finalul „happy-end": ruperea epoleților şi

dărâmarea bisericilor. Dacă în Spania, la 5000 km, a fost aşa bine regizat, închipueişte-ți ce succes formidabil o să aibă la noi, la un metru sub mâna regizorului. Tragedia Spaniolă, care durează acolo de câteva luni, se va consuma la noi în câteva zile. Noi ne-am făcut toți testamentele. Şi suntem gata. La revedere, dragă Vasile.

(Articol apărut în Cuvântul Argeşului, an.II, 1937, nr. 28-30)

Nae IONESCU, Prefață Ia volumul *Crez de generație* de Vasile Marin

Este adevărat că, începând din toamna lui 1933, Vasile Marin a fost redactor la Cuvântul şi că, cu toate întreruperile forțate ale diverselor lui treceri prin puşcăriile țării sau ale suspendării ziarului, el a făcut efectiv parte din redacția noastră pînă la sfârşitul zilelor lui.

Dar nu calitatea mea de "patron" îndreptățeşte prezența mea aici, cu însărcinarea de a scrie câteva rânduri de prefață.

Eu nu am fost niciodată patronul nimănui, ci numai tovarăşul - egal întru toate (şi cu cei mai bătrîni, şi cu cei mai tineri) - al celor cu care gândeam la fel.

Cu atât mai puțin puteam fi "patronul" lui Vasile Marin, care aparținea cu toată ființa lui unei mişcări totalitare. Probă că e aşa, e faptul că, deşi simpatiile dintre el şi noi erau mai vechi, de pe vremea cînd cu toții stăteam pe meterezele - azi ştirbe, vai! - ale revoluției țărăneşti, el nu s-a îndreptat totuşi spre noi decât în momentul în care, sub presiunea anacronismului grotesc al reînscăunării liberale, act greu de urmări tragice, nelichidate încă decât în parte, Cuvântul - forțat să-şi exprime doctrina nu în considerațiuni de filosofia istoriei

(cum o făcuse pînă atunci), ci în formule de luptă - s-a apropiat fatal de Mişcarea Legionară.
Aşa fiind, a încerca să aşezăm pe Vasile Marin într-o altă grupare decât cea către care s-a crezut dator cu jertfa vieții lui, ar însemna să facem violență adevărului. Cu atât mai mult cu cât, la urma urmelor, nu el a venit înspre noi, ci mai degrabă noi ne-am apropiat de el, în drumul nostru spre militanții revoluției naționale.
De unde urmează că prezența numelui meu [...] aici e pentru mine mai degrabă prilej de mărturisire de credință decât jalon de încadrare - ca să zic aşa, topografică - pentru Vasile Marin.

Când l-am cunoscut eu, prin 1928 -29, Vasile Marin trebăluia prin birourile consiliului de miniştri. Fusese, în perioada eroică a național-țărănismului, secretar - ca avocat - al unei mai-mărimi oarecare, şi îşi făcea acum ucenicia în tehnica conducerii politice. Păstrez de atunci amintirea unui tânăr isteț, vioi, pe care o ironie afectuoasă îl făcea să se mişte nestingherit dar respectuos în somptuozitatea lipsită de frumusețe, dar nu şi de stil de viață, a palatului Cantacuzino, ajuns preşedinție de consiliu în zodia unor oameni care în generalitatea lor nu aveau nici un simț pentru ceea ce înainte de război fusese aici în Bucureşti o trainică şi fecundă ierarhie boierească.

Depărtarea mea de regimul vremii, devenită necesară în urma jalnicelor dezamăgiri urmate după instalarea iute "înțe- leptitului" revoluționarism, m-a făcut să pierd legătura şi cu acest tânăr de un vecinic neastâmpăr critic, unul dintre puținele personagii care se detaşau bine conturat pe fundalul cenuşiu al confuziunii național-țărăniste. Iar cînd l-am

regăsit, după vreo trei ani, stătea în rândurile Mişcării Legionare. Ceea ce însemnează că făcuse drum lung.

Nu pot spune că era un alt om - şi totuşi nu mai era acelaşi. Evident, el păstrase acelaşi ascuțit simț al ridicolului, din care porneau pe vremuri săgețile duhului său vecinic treaz. Dar ceea ce pe vremuri era ironie, scut în dosul căruia se ascundea discret şi un fel de nesiguranță personală, era acum voie bună, veselie sănătoasă care petrecea prieteneşte pe seama altora în acelaşi fel în care petrecea pe seama lui. A fi însă tu însuți țintă a atacurilor veseliei tale, fără ca asta să te ducă la neîncredere în tine şi la sterilitate, asta e netăgăduită dovadă de echilibru. Şi asta era acum legionarul Vasile Marin: un om crescut în adâncime şi în siguranță personală - aşa ancorat cum se găsea în mişcarea revoluției naționale a lui Corneliu Codreanu.

Fenomenul trecerii dintr-o tabără în alta e foarte frecvent în viața noastră publică. E de reținut, însă, că a aminti cuiva că a fost înainte într-un lagăr echivalează cu cel puțin o indelicatețe. Căci părăsirea unei formațiuni politice în beneficiul alteia se face la noi pentru pricini aşa de puțin obiective, încît un plecat însemnează întotdeauna un transfug.

Vasile Marin este unul dintre rarele exemplare care nu numai că întâmpina senin amintirea vechilor lui avataruri, dar le şi pomenea singur, cu un fel de înduioşare şi îngăduință pentru bietul tânăr de atunci, care greşise desigur, dar nu greşise din apetitul procopselii sau ambițiilor personale, ci din lipsa de experiență a vârstei şi din prea mare nevoie de a se dărui binelui public. Era în el o mare linişte şi o mare lumină; liniştea înotătorului care, venind de departe, simte din nou pământul tare sub picioare; lumina

celui care a găsit poarta spre grădina sufletului. Căci în viața noastră publică plină de transfugi, Vasile Marin găsise în el putința CONVERTIRII şi tăria de a înfrunta prejudecățile şi bănuielile - mărturisind-o. O bucurie lăuntrică, mare cît o mântuire, căreia atâți oameni de treabă i se refuză din timiditate sau orgoliu.

În Mişcarea Legionară - atât cît pot eu şti şi înțelege lucrurile privindu-le din afara ei - Vasile Marin îşi găsise repede funcțiunea pe care - peste disciplina legionară, comună şi obligatorie pentru toți - fiecare trebuie să o îndeplinească după darurile şi posibilitățile cu care Dumnezeu a înzestrat, deosebitor, pe toți oamenii. Căci în presa şi publicistica Mişcării, atîta cât au îngăduit-o grija sau lipsa grijii de viitor a celor ce stau la războiul destinelor noastre astăzi, condeiul lui Vasile Marin s-a impus fără întîrziere printre cele dintâi înfățişătoare de doctrină.

Vom spune nu spre demeritul, ci spre cinstea lui de legionar care a trecut prin ceea ce Biserica noastră numeşte "tăierea voiei" şi "lepădarea de sine", că Vasile Marin nu a lucrat în doctrină în sens creator. Nimeni dintre teoreticienii naționalismului totalitar nu creează doctrină. Doctrina se creează prin lupta de fiecare zi a Legiunii, aşa cum se desprinde ea din hotărârile celui aşezat de Dumnezeu în locul în care se porunceşte. Dar calitățile lui de claritate şi de preciziune făcuseră din el o autoritate a doctrinei legionare, dacă în Legiune poate exista, într-un fel oarecare, şi o altfel de autoritate decât cea care, prin delegație, porneşte de la cel care comandă.

Articolele şi fragmentele ce urmează în paginile volumului de față stau mărturie pentru darurile lui de teoretician. O mare ascuțime şi o mlădiere dialectică, o

impresionantă putere de sinteză, un simț special pentru proprietatea termenilor; un dar de a formula, echilibrând nu numai sensul, dar şi fraza; o căldură pasionată pornind dintr-un ritm interior pe care disciplina nu-l diminuează în intensitate, ci, dimpotrivă, îl întăreşte, purtîndu-l pe drumuri sigure; şi, peste toate, un ochi deschis pentru momentele esențiale ale realității, singurul instrument care poate preface evenimentul în teorie. Aşa stă în fața noastră gândirea lui Vasile Marin, câtă a trecut pe hârtie până la vîrsta de treizeci şi trei de ani. Nu poezie sistematizată prin morişca unei dialectici care tot umblă să-şi mănânce propria ei coadă, ci formularea cât mai precisă a unor realități trăite direct, pînă la contopirea în ele; contopire în aşa măsură încât orice gest pe care îl faci nu mai e formulare sau expresiune, ci pur şi simplu mărturie.

Mărturie care uneori se poate înfățişa ca o carte, iar alteori ca... o plecare pe front, în Spania.

Vasile Marin a căzut sub zidurile Madridului, alături, cot la cot cu Ion Moța, în fața aceluiaşi duşman. Dar a căzut **altfel** decît Ion Moța. Nu mai bine, nu mai puțin bine, ci altfel.

Ion Moța s-a dus să moară. Coborâse adânc în el încredințarea că mântuirea neamului nostru are nevoie de jertfa patetică a ființei lui trupeşti; şi a plecat într-o transfigurată hotărâre: nu ca să lupte, nu ca să învingă luptând, ci pentru ca, cu moartea lui, să calce moartea noastră. Dacă Moța s-ar fi întors nevătămat din război, bucuria omenească a noastră, a celor care l-am cunoscut, ar fi stat alături de îndoiala lui Moța, care se va fi gândit că, pentru păcatele cuiva, Dumnezeu i-a refuzat jertfa. Oricât de groaznic ar fi omeneşte gândul acesta, eu sunt astăzi încredințat că pentru mântuirea nației noastre Dumnezeu

trebuia să accepte jertfa lui Moța, aşa după cum, pentru mântuirea neamului omenesc, a acceptat jertfa Mielului. Vasile Marin se putea însă să nu moară. El s-a dus acolo să stea în fața duşmanului credințelor lui, ca să lupte cu el. Să-l învingă? Da, dacă se poate. Dar victoria asta nu era necesară. Necesară în fapta lui Marin era numai prezența lui acolo, prezență în care moartea era un risc, dar nu o necesitate. Desigur, când a plecat dintre ai lui, lepădarea de sine era atât de desăvârşită încât el se gîndea tot aşa de puțin la întoarcere cât şi la moarte; viața lui sau moartea lui nu-l mai priveau pe el personal, de vreme ce principalul nu era moartea lui sau scăparea de la moarte, ci depunerea unei mărturii pentru credința lui, cu orice preț. Noi ştim însă că mărturia lui ar fi fost tot aşa de deplină şi de rodnică, dacă el ni se întorcea neatins; după cum deplină şi rodnică e mărturia tovarăşilor lui care s-au întors.

Când deci a hotărît moartea lui Vasile Marin, Dumnezeu a voit să ne certe. De aceea - durerea noastră este întunecată.

17 februarie 1937

CORNELIU Z. CODREANU, Circulara din 12 feb. 1937, Jurământul Gradelor legionare pe trupurile lui Moța şi Marin în Biserica Sf. Ilie Gorgani

Iubiți Camarazi,

Ori de câte ori am fost în fața unei jertfe legionare mi-am spus: Ce îngrozitor ar fi, ca pe sfânta jertfă supremă a camarazilor, să se instituiască o castă biruitoare, căreia să i se deschidă porțile către viața afacerilor, a

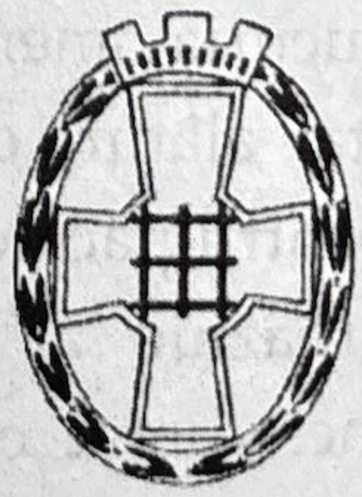

loviturilor fantastice, a furturilor, a îmbuibărilor, a xploatării altora.
Deci: au murit unii pentru ca să slujească poftelor de îmbogățire, de viață comodă şi de desfrânare ale altora.

Iată, acum, ne-a adus Dumnezeu aici, în fața celei mai mari jertfe pe care putea s-o dea Mişcarea Legionară. Să punem inima, fruntea şi trupul lui Moța şi a Camaradului său Marin, temelie Națiunii Române. Fundament peste veacuri pentru viitoarele măriri româneşti. Să punem deci pe Moța şi Marin bază viitoarei elite româneşti, care, ea, va fi chemată să facă din Neamul acesta, ceea ce abia întrezăreşte mintea noastră. Voi, care reprezentați primele începuturi ale acestei elite, să vă legați prin jurământ, că vă veți comporta în aşa fel, încât să fiți cu adevărat începutul sănătos, de mare viitor al elitei române, că veți apăra întreaga Mişcare legionară, ca ea să nu alunece pe căi de afaceri, de lux, de trai bun, de imoralitate, de satisfacere a ambițiilor personale sau poftelor de mărire omenească. Veți jura că ați înțeles, că deci nu mai există nici un dubiu în conştiința Dvoastră, că Ion Moța şi Vasile Marin n-au făcut uriaşa lor jertfă, pentru ca noi câțiva de azi, sau de mâine, să ne îmbuibăm de bunătăți şi să benchetuim pe mormântul lor. Ei n-au murit ca să biruim prin jertfa lor o castă de exploatatori, pentru a ne aşeza noi în palatele acestei caste; continuând exploatarea țării şi a muncii altora, continuând viața de afaceri, de lux, de destrăbălare. În cazul acesta biata mulțime a Românilor prin biruința noastră, ar schimba numai firma exploatatorilor, iar țara stoarsă şi-ar încorda istovitele puteri ca să suporte o nouă categorie de vampiri care să-i sugă sângele: adică noi.

O! Moța, tu n-ai murit pentru aceasta. Jertfa ta ai făcut-o pentru neam. De aceea veți jura că ați înțeles, că *a fi elită legionară,* în limbajul nostru nu înseamnă numai a lupta şi a învinge, ci înseamnă: *permanentă jertfire de sine în slujba Neamului, că ideea de elită este legată de ideea de jertfă de sărăcie de trăire aspră şi severă a vieții,* iar unde înceteaza jertfirea de sine acolo încetează elita legionară.

Vom jura deci, că vom lăsa prin legământ urmaşilor să vină să jure la mormântul lui Moța şi Marin pe următoarele condiții esențiale ale elitei pe care **noi înşine jurăm:**

1. Să trăim în sărăcie, ucigând în noi poftele de îmbogățire materială.

2. Să trăim o viață aspră si severă cu alungarea luxuluişsi a îmbuibării.

3. Să înlăturăm orice încercare a exploatării omului de către om.

4. Să jertfim permanent pentru țară.

Să apărăm mişcarea legionară, cu toată puterea noastră, împotriva a tot ce ar putea s-o ducă pe căi de compromisuri sau compromitere; sau împotriva a tot ce ar putea să-i scadă măcar, înalta linie morală.

MOȚA SI MARIN, JURĂM!

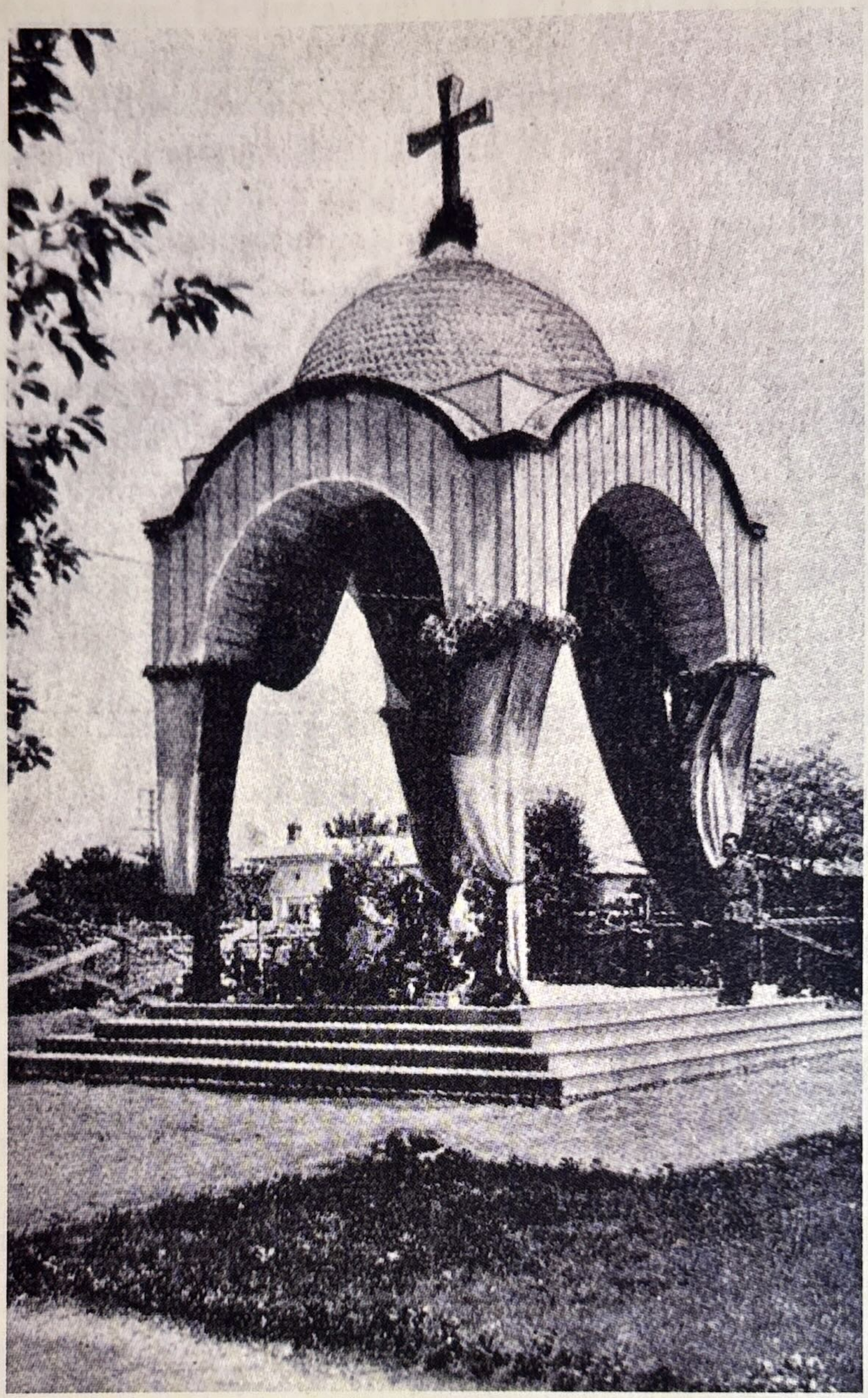

Mausoleul Moța - Marin de la Casa Verde